

Poglavlje 1

Set učila za nastavnike

1. Uvod

Obrazovanje za demokratiju i ljudska prava pruža specifičan oblik odgoja i obrazovanja sa ciljem osposobljavanja mladih za učestvovanje u poziciji aktivnih građana. Pritom koristi specifične oblike učenja. Nastavnici trebaju vladati tim oblicima učenja i biti sposobni koristiti ih u različitim situacijama. Ti različiti oblici su:

- induktivni – prezentiranje konkretnog problema koji treba riješiti ili o njemu donijeti odluku, te podsticanje učenika da generaliziraju ostale situacije na osnovu prezentiranih – umjesto da se započine s apstraktnim konceptima;
- aktivni – podsticanje učenika na učenje kroz djelovanje, umjesto da samo budu informisani ili instruirani;
- relevantni – kreiranje aktivnosti učenja vezanih za stvarne situacije u životu škole ili fakulteta, zajednice ili globalnog nivoa;
- kooperativni – primjena rada u grupi i saradničkog učenja;
- interaktivni – podučavanje kroz raspravu i razgovor;
- kritički – podsticanje učenika na samostalno razmišljanje, tražeći njihova mišljenja i stavove i pomažući im da razviju vještine argumentiranja;
- participatorni – dopuštanje učenicima da doprinose vlastitom učenju, na primjer, predlažući teme za raspravu ili istraživanje, ili procjenjujući vlastito učenje ili učenje razrednih kolega.

Kako bi ostvarili ove planove nastavnicima su potrebna učila za podršku učenika. Neka od njih su posebno važna za obrazovanje za demokratiju i ljudska prava. Iz tog razloga ćemo ih opisati u vrlo praktičnom obliku.

Set učila za nastavnike

Učilo 1: Iskustveno učenje

Kako podržati učenje postavljanjem zadataka

Interaktivno učenje i predavanje igra ključnu ulogu u većini aktivnosti predavanja predloženih u sklopu ovog priručnika. Ciljevi interaktivnog predavanja su spoznaja (odnosno razmišljanje i razumijevanje), učenje i aktivno djelovanje. Svaka faza planiranja lekcija, praćenja zadataka, vrednovanja rezultata i razmišljanja o cjelokupnom procesu sadrži mnogo skrivenog potencijala za učenje.

Osnovni pristup integriranja promišljanja i djelovanja ima uticaj na cijeli proces učenja. To ne znači da je aktivno bavljenje objektima učenja ograničeno samo na preliminarne etape “pravog” učenja koje u tom slučaju podrazumijeva uključivanje samo umova učenika. Umjesto toga, integracija učenja i djelovanja može pružiti svim učenicima jasnu ideju smislenosti učenja kroz djelovanje: imaju zadatak pred sobom koji zahtijeva sposobnosti i vještine. Kroz ovu vrstu predavanja učenik mora definisati svoje potrebe učenja za svaku novu situaciju. Pritom su im potrebni sadržaji koje im prenosi nastavnik, što znači da učenici njemu postavljaju zadatke, a ne obratno. Iskustveno učenje je idealna kombinacija konstruktivističkog učenja i učenja putem prijenosa odgojno-obrazovnih sadržaja.

U iskustvenom učenju učenici se suočavaju s problemima koje žele riješiti. Učenje nije cilj sam po sebi, već vodi do nečeg korisnog i smislenog. Učenici uče istražujući načine rješavanja problema, postavljajući samim sebi, kao i svom nastavniku, zadatke kojima stvaraju put do rješenja problema. Škola je život, ta misao vodilja obrazovanja za demokratiju i ljudska prava vrijedi i u iskustvenom učenju. Mnoge situacije u stvarnom životu sastoje se od traženja rješenja problema. Iskustveno učenje priprema učenika na život stvarajući životne situacije kao okruženje za učenje.

Iskustveno učenje slijedi obrazac koji se može opisati općenitim pojmovima. Ako se nastavnik pridržava tog obrasca potencijal učenja djelovanjem, odnosno aktivnog učenja, ostvarit će se gotovo sam od sebe.

Elementi iskustvenog učenja:

Učenici se suočavaju sa zadatkom koji treba riješiti (nastavnik im predstavlja zadatak ili se on nalazi u udžbeniku)

Učenici planiraju akciju.

Učenici sprovode svoj akcijski plan.

Učenici razmišljaju o procesu učenja i predstavljaju svoje rezultate.

Bitno je da učenici često i u različitim kontekstima doživljavaju načela iskustvenog učenja. Dobar zadatak koji otvara mnoge probleme koje treba riješiti, najbolje je sredstvo za stvaranje produktivne i uzbudljive okoline za učenje.

Set učila za nastavnike

Učilo 2: Saradničko učenje

Ovaj oblik predavanja ne podrazumijeva tek čisto uvođenje rada učenika u grupama u nadi da će se zadatak već nekako obaviti. Sam rad u grupama pripada području socijalnog učenja zbog nedostatka vidljivih kognitivnih ishoda. Međutim, pojam “saradničko učenje” je usredotočen na postignuća učenika.

Prema saradničkom modelu jasna raspodjela uloga među članovima grupe je preduslov uspješnog predavanja. Raspodijeljeni su i primjenjuju se formalni zadaci koji pružaju jednak status članovima grupe, što rezultira uspješnim učenjem. No, jasno je da svaki zadatak nije primjeren za ovaj način predavanja, što ne podrazumijeva polarizovani odnos između saradničkog oblika učenja i predavanja usmjerenog na nastavnika. U ovom modelu, nastavnik igra jasnu i smislenu ulogu. Uporedbe mnogih nastavnih časova jasno su pokazale da uspjeh saradničkog učenja zavisi od osnovnih elemenata. Sljedeću proceduru su isprobali mnogi nastavnici:

Saradničko učenje: kako pristupiti organizovanju grupe

1. Imena članova grupe navode se abecedno.
2. Svaki član dobija jednu od sljedećih uloga.

Moderator: Osigurava da svi članovi razumiju zadatak i ujedno je i glasnogovornik.

Izjavitelj: Organizuje predstavljanje konačnog proizvoda.

Organizator materijala: Osigurava dostupnost svih potrebnih materijala, kao i pospremanje materijala nakon rada.

Planer: Osigurava da cijela grupa dobro upravlja vremenom i izvršava zadatke skladu sa rasporedom. Također osigurava da grupa razumno planira svoje aktivnosti od samoga početka i prilagođava svoj plan u skladu s tim.

Posrednik: Rješava eventualne probleme unutar grupe.

3. Pravila:

- a) Neki članovi imaju posebne zadatke/uloge, no svaka osoba je odgovorna za cijeli proces i rezultate grupe.
- b) Ako treba postaviti pitanje nastavniku ili učeniku-voditelju, cijela grupa mora odlučiti koje pitanje će biti postavljeno. U skladu s tim pravilom, grupa kolektivno odlučuje o pitanju. Voditelji ne odgovaraju na individualna pitanja tokom ovog grupnog procesa.
- c) Svaka grupa je odgovorna za prezentaciju. Svaki član grupe je odgovoran za odgovaranje na bilo koja pitanja.

Nastavnici koji često primjenjuju grupnu metodu kažu da najčešće ima smisla za učenike da zadrže iste uloge kroz duži period. To pruža određenu sigurnost i poboljšava rezultate grupe.

Set učila za nastavnike

Učilo 3: Vođenje plenarnih sjednica (rasprava i kritičko razmišljanje) u nastavi obrazovanja za demokratiju i ljudska prava

Uvod

Učenici razmjenjuju svoje misli i ideje uz vodstvo svojih učitelja. To je sve. Postava je jednostavna i zahtijeva samo tablu ili flipchart, no zato je uloga učitelja zahtjevnija. Platonovi “Sokratovi dijalozi” obilježavaju dugu tradiciju ovog načina predavanja, a Sokrat je bio fokusiran na problematiziranje i dekonstrukciju pogrešnih ili dogmatskih uvjerenja svoga partnera. Ovdje predlažemo ulogu koja više odgovara nastavniku obrazovanja za demokratiju i ljudska prava – više podržavajuću, nalik onoj mentora. Aspekt razvoja sposobnosti – gdje učenici uče kako razmišljati i dijeliti svoje misli – cilj je koji je jednako bitan kao i sadržaj.

Učenici su angažovani u procesu razmišljanja i interaktivnog konstruktivističkog djelovanja. Nastavnik ih u tome podržava. Općenito govoreći, razmišljanje je napor u povezivanju konkretnog s apstraktnim. Plenarne sjednice treniraju učenikovu sposobnost razmišljanja. Za razmišljanje je potrebno vrijeme. Oprezni učenici često su spori u razmišljanju.

Jedino škola može ponuditi vođene plenarne sjednice kao format učenja. Kao i nastavnikovo predavanje, mogu se precizno prilagoditi potrebama učenika više od bilo kog udžbenika ili video materijala. Kritičari s pravom ističu zloupotrebu ovog formata: koristi se prečesto i predugo; nastavnici postavljaju pitanja koja učenici nisu sposobni odgovoriti i ne zanimaju ih; nastavnici provode grubu Sokratovsku ulogu tretirajući učenike kao inferiorne sagovornike od kojih se očekuje da ponude odgovore koje nastavnik želi čuti.

No, ako se koriste promišljeno i s odgovarajućom količinom prakse, plenarne su sjednice jedan od najmoćnijih i najfleksibilnijih, te zapravo neophodnih, formata obrazovanja za demokratiju i ljudska prava. Sljedeća lista provjere sažima potencijal učenja i nudi nastavniku savjete šta činiti, a šta izbjegavati. Priručnici II-V u ovom izdanju obrazovanja za demokratiju i ljudska prava predstavljaju brojne opise plenarnih sjednica s učenicima od elementarnog do višeg srednjoškolskog nivoa. Iz tog razloga niti jedan primjer nije uključen u ovo učilo.

Uloga učenika

Učenici:

- pristupaju sjednici s određenim predznanjem – na različitim nivoima i zainteresovani su za temu o kojoj se raspravlja;
- znaju da je njihov doprinos dobrodošao i da neće dobiti ocjene za „pogrešne” ideje ili prijedloge;
- imaju značajan udio vremena izlaganja;
- imaju različite potrebe u učenju (na primjer: „spori mislioci” – „brzi govornici”).

Uloga nastavnika

Nastavnik:

- komunicira s razredom, spreman je i želi improvizirati i reagovati na sve što učenici kažu;
- u potpunosti shvaća temu i ima jasnu ideju ishoda sjednice;
- kontroliše, no ne dominira, plenarnom sjednicom uzimajući tek mali dio vremena izlaganja;
- daje učenicima dovoljno vremena za razmišljanje;
- sluša bez vođenja bilješki;

- aktivno sluša uz kratke napomene na ideje koje učenici naznače;
- podstiče učenike na učestvovanju obraća se učenicima koji su skloni povlačenju;
- upravlja vremenom, grupom i procesima;
- daje strukturu raspravi koristeći tablu (radije nego stalak s papirom), nudeći slike, simbole, primjere, informacije, koncepte i okvire;
- utvrđuje učeničke potrebe u učenju i reaguje u skladu s njima. Instruira učenike o temama koje ne poznaju i osigurava da se pogrešni ili nepotpuni argumenti ili razmišljanja kritikuju i dekonstruišu.

Odgovarajuće teme i konteksti u obrazovanju za demokratiju i ljudska prava

Odgovarajuće teme uključuju:

- rad s inputima učenika (pitanja, komentari, prezentacije, domaća zadaća, iskustvo i osjećaji)
- rad s inputima nastavnika (pitanja, podsticanje, slike, predavanje)
- uvođenje novog koncepta;
- dodatni zadaci nakon čitanja ili istraživanja;
- dodatni zadaci nakon faze iskustvenog ili problemskog učenja (izvještavanje, promišljanje);
- povratne informacije;
- razvoj hipoteze za daljnje istraživanje.

Potencijal za učenje

Učenici:

- stvaraju kontekst za novi koncept koji nastavnik predstavlja prenoseći obrazovni sadržaj (konstruktivističko učenje);
- stiču iskustvo razmišljanja – postavljajući pitanja, pažljivo razmatrajući odgovore, povezujući konkretno s apstraktnim i obratno (razvoj sposobnosti kroz prikaze analitičkog razmišljanja i kritičkog prosuđivanja);
- razmjenjuju svoje kriterije prosuđivanja i razmišljaju o razlozima svog izbora kriterija (sposobnosti prosuđivanja ili interaktivno konstruktivističko učenje)
- doživljavaju svoj razred kao mikro-zajednicu učenja u kojoj ih se podstiče na učestvovanje (učenje kroz demokratiju i ljudska prava)
- obraća im se kao stručnjacima (jačanje samopoštovanja);
- iznose svoj sud nakon što su razmotrili polemična mišljenja o političkoj temi (simulacija procesa političkog odlučivanja).

Priprema

Kriteriji za izbor teme:

- Učenici moraju biti informisani o temi (poveznice s predznanjem učenika).
- Učenici uviđaju zašto je tema vrijedna rasprave (relevantnost, lični izbor).
- Polemika: tema stvara problem i omogućava učenicima zauzimanje različitih stajališta; nastavnik ima lični stav ali ne posjeduje „tačno rješenje”.

- Nastavnik ima na umu matricu koja mu omogućava predvidjeti šta će učenici vrlo vjerovatno reći, te integrisati njihove ideje u konceptualni okvir (na primjer, za i protiv, kriteriji korektnosti i učinkovitosti, konkretno i apstraktno, interesi i kompromisi).
- Ukoliko rasprava ne započne inputom učenika, nastavnik razmišlja o početnoj ideji (pitanje ili podsticaj, na primjer).
- Nastavnik priprema sažetak sjednice – na primjer dijagram s novim konceptom, tezom, odnosno nizom ključnih riječi koje učenici oblikuju u tekst kao dodatnu domaću zadaću.

Savjeti: Učinite!

- Kada podstičete ili postavljate pitanje, omogućite svojim učenicima vrijeme za razmišljanje – pričekajte nekoliko sekundi. Potom prepustite podij nekolicini učenika u nizu.
- Varijante (zahtijevaju više vremena, no značajno popravljaju kvalitet inputa učenika i nastavnika): kada dajete podsticaj ili postavljate pitanje:
 - > omogućite svojim učenicima dovoljno vremena da zapišu svoje ideje i onda im prepustite podij; učenici čitaju svoje iskaze ili izlažu svoje zapisane ideje na podiju ili na posteru i grupiraju ih;
 - > neka Vaši učenici predstavljaju svoje ideje u paru, te potom prezentiraju svoje rezultate.
- Osnovno pravilo: „Jedan ulazni doprinos nastavnika – mnogobrojni odgovori učenika.” Što se upravljanja vremenom tiče, ovim se već može ispuniti cijela plenarna sjednica zaokružena nastavnikovim sažetkom ili zaključkom.
- Pobrinite se da Vaši učenici sjede u kvadratu ili krugu dopuštajući svakome da se obrati i vidi ostale.
- Pobrinite se da učenici mogu jedni druge razumjeti. Podstičite ih da objasne svoje ideje i terminologiju koju drugi studenti ne znaju.

Savjeti: Izbjegavajte!

Izbjegavajte:

- postavljanje da/ne pitanja. U tom slučaju trebat ćete odmah postaviti još jedno. Preferirajte otvorena pitanja ili podsticaje. Daljnja pitanja tada mogu biti fokusiranija i specifičnija;
- uvlačenje u raspravu s jednim ili dva učenika. Umjesto toga preusmjerite njihova pitanja ostatku razreda;
- zanemarivanje ili ignorisanje izjava učenika koje Vas ulove nepripremljene. To mogu biti najzanimljivije izjave! I u ovom slučaju uključite razred;
- komentarisanje svake pojedine izjave učenika s kojima se slažete ili ne slažete. Umjesto toga podstičite učenike da prepoznaju svoje snage ili slabosti u međusobnim argumentima;
- ograničavanje svoje uloge na prozivanje učenika redosljedom kojim su podigli ruke. Često će se učenici baviti različitim aspektima i podtemama i rasprava može lako otići u zbunjujućem ili haotičnom smjeru. Stoga preuzmite inicijativu i odlučite ili predložite na koju ćete se temu prvo fokusirati. Naglasite dilemu o ograničenosti vremena i koncentracije da bi se sve raspravilo, ukoliko učenici dovedu u pitanje potrebu za određivanjem prioriteta.

Nastavnik kao improvizator – učenici podstiču raspravu

- Do sada smo razmatrali plenarne sjednice koje je nastavnik uključio u planiranje lekcije obrazovanja za demokratiju i ljudska prava.
- No, učenici mogu spontano zatražiti raspravu, često iznoseći primjedbu ili komentar koji podstiče polemiku. Ako to vrijeme dopušta, nastavnik treba učenicima dati priliku da se izraze. Njihove potrebe u učenju su na taj način očite – oni ili barem dio njih su zainteresovani za tu temu.

Primjeri:

- „Na kraju se možeš osloniti samo na svoju porodicu”
- „Mislim da je za neke ljude smrtna kazna dobra ideja. ”
- „Šta se događa političarima koji ne ispune svoja izborna obećanja?”
- Učenik se poziva na aktuelnu temu iz dnevnih novosti.

U takvim situacijama učenici postavljaju zadatak nastavniku. Nastavnik mora voditi raspravu bez prethodne pripreme, jedino improvizacijom. Nastavnici ne trebaju zazirati od ovakvih situacija. Uobičajeno nastavnici i razumiju temu, a načini interakcije su isti u kao u svakoj plenarnoj sjednici uključenoj u nastavni plan. Slična situacija nastaje kada učenici zatraže od nastavnika objašnjenje za koje nije unaprijed pripremljen („šta znači demokratija?“).

Slijede savjeti za reagovanje u spontanim raspravama:

- Pitajte učenika koji je započeo raspravu da objasni temu razredu. To daje svakome priliku za učestvovanje, a vama vrijeme za razmišljanje.
- Odredite koliko vremena želite posvetiti toj temi. Odlučite kako nastaviti s temom/ama i lekcijom nakon rasprave.
- Kada slušate učenike, obratite pažnju na ono šta znaju i šta jesu, odnosno nisu razumjeli.
- Preuzmite inicijativu za iznošenje sažetka ili zaključka rasprave. On ne mora biti istog kvaliteta kao onaj o kojem ste imali vremena razmisliti unaprijed, no od veće je koristi učenicima od zaključivanja rasprave bez barem preliminarne izjave o razlozima održavanja i do čega je dovela.
- Druga mogućnost je da to oblikujete u naknadni zadatak za svoje učenike, no samo ukoliko imate u vidu rješenje.

Set učila za nastavnike

Učilo 4: Intervjuisanje stručnjaka – kako prikupiti informacije

U obrazovanju za demokratiju i ljudska prava postoje brojne situacije kada učenici trebaju prikupiti informacije od ljudi koji se nalaze izvan učionice.

Ti se intervjui mogu održati u učionici, no može i razred ili grupa učenika posjetiti intervjuisane osobe.

Osobe za intervju mogu biti stručnjaci u najužem smislu riječi kao na primjer član državnog ili lokalnog parlamenta, predstavnik upravnog vijeća ili naučnik. No, to mogu također biti osobe sa specifičnim društvenim ili profesionalnim iskustvom kao što je radnik u smjenama, samohrana majka, useljenik ili nezaposlena osoba.

Ovdje ostavljamo na stranu pitanje ko će kontaktirati osobu za intervju. U većini slučajeva bit će to nastavnik, no taj zadatak može biti namijenjen i učenicima, posebno na srednjoškolskom nivou. Umjesto načina kontaktiranja osobe za intervju, fokusirat ćemo se na pripremu učenika za intervju i izvedbu istog.

Podrazumijeva se da treba izbjeći scenarij u kojem nastavnik ili dio učenika intervjuiše stručnjaka, a ostatak razreda posmatra bez razumijevanja zašto se određena pitanja postavljaju. Intervjuisanje uključuje sposobnosti koje su korisne u bilo kojoj vrsti projektnog rada, studijama ili naprednijem radu u nauci ili medijima.

Standardna procedura za pripremu intervjua sa stručnjakom uključuje sljedeće korake:

1. Učenici utvrđuju važnu temu koja zaslužuje detaljnije proučavanje.
2. Nastavnik predlaže da učenici intervjuišu stručnjaka. Stručnjak se kontaktira i dogovara termin u učionici ili na mjestu izvan škole.
3. Nastavnik objašnjava učenicima njihov zadatak: u raspoloživom vremenu za intervju (45-90 minuta) učenici mogu postaviti niz ključnih pitanja. Budući da svako pitanje zahtijeva određeno vrijeme za odgovor, a odgovori će podstaći daljnja pitanja, učenici trebaju odlučiti na koja pitanja i teme će se usredotočiti. Učenici će oformiti grupe od kojih će svaka biti odgovorna za jedno ključno pitanje. Svaka grupa će dobiti ograničeno vrijeme (10-15 minuta) za intervjuisanje stručnjaka. Bitno je da učenici razumiju ovaj okvir i njegovu svrhu. S tim ciljem nastavnik treba odgovoriti na pitanja strpljivo i pažljivo.
4. U plenarnom dijelu učenici učestvuju u osmišljavanju i predlaganju ideja. Zapisuju sva pitanja koja bi htjeli postaviti i kojih se mogu sjetiti na kartice ili komad papira s tim da za svako pitanje uzimaju novi papir. Kako bi se izbjeglo trošenje previše vremena, nastavnik može ograničiti broj kartica na dvije do tri po učeniku. Nakon pet do osam minuta, pitanja se sakupljaju na tablu ili flipchart, a učenici predstavljaju svoje ideje.
5. Pitanja koja se odnose na jednu temu grupiraju se pod ključnim pitanjem. Učenici tada odlučuju koja će se ključna pitanja koristiti u intervjuu i kojim redoslijedom će se obrađivati. Kao pravilo, prvo pitanje treba biti o samoj osobi kako bi učenici dobili predstavu o tome s kim razgovaraju. Posljednjih deset minuta treba ostaviti za otvorenu raspravu ili dodatna pojedinačna pitanja učenika.
6. Učenici se raspoređuju u grupe. Uzimaju kartice s prijedlozima s table ili flipcharta i odlučuju hoće li ih uključiti u intervju.
7. Ukoliko učenici nemaju iskustvo intervjuisanja, nastavnik im daje kratko uputstvo o osnovnim tehnikama intervjuisanja. Pitanje kojim se intervju započinje treba biti općenito i omogućiti intervjuisanoj osobi da pruži mnoštvo informacija i ključnih riječi. Učenici mogu tada postaviti daljnja pitanja koja su fokusiranija. Pitanja koja se mogu odgovoriti s da ili ne trebala bi se izbjegavati, budući da novo pitanje slijedi odmah. Učenici također trebaju pripaziti da ne miješaju raspravu i intervju („Slažete li se sa mnom da...?”)

8. Učenici na kraju trebaju imati listu od četiri do šest pitanja koja su uredili i rangirali. U cilju izgradnje povjerenja razred može imati generalnu probu kroz igru uloga u kojoj nastavnik nastupa kao stručnjak.
9. Bitno je pojasniti uloge članova tima tokom intervjua. Ko će postaviti koje pitanje? Ko će zabilježiti odgovore? Ko zamjenjuje člana tima koji je odsutan na dan intervjua? Osobe koje intervjuišu trebale bi biti sposobne održati kontakt očima s intervjuisanom osobom i s tim ciljem trebaju podršku jednog ili dva zapisničara (vidi primjer upitnika dolje). Ne preporučuje se koristiti diktafon budući da transkribiranje intervjua učenicima uzima previše vremena. Umjesto toga, trebali bi se koncentrirati na najbitnije i svoje bilješke prenijeti u potpuni tekst iz sjećanja odmah nakon intervjua.
10. Nakon intervjua timovi izvještavaju usmeno i/ili pismeno u razredu. U zavisnosti od raspoloživih učila, to može biti putem radnih listova, zidnih novina ili elektronskog dokumenta. Sada je vrijeme za osvrt na kontekst iz kojega je proizišao intervjua. Jesmo li primili sve potrebne informacije? Šta smo naučili? Jesu li se pojavila nova pitanja?
11. Učenici također trebaju preispitati proces i stečene vještine, te probleme na koje su naišli. To će nastavniku pružiti važne povratne informacije za planiranje budućih zadataka.

Radni list za planiranje intervjua

Intervju s

Datum:

Mjesto:

Raspoloživo vrijeme po grupi: min.

Tim br.

Tema:

Članovi tima:

Br.	Ključna pitanja	Osoba koja intervjuiše	Zapisničar
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			

Set učila za nastavnike

Učilo 5: Definisanje ciljeva predavanja baziranih na kompetencijama⁵¹

1. Standard nastavnog plana i programa (samo jedan):

2. Odgovorite na sljedeće pitanje:

Šta je učenik sposoban činiti kada je stekao sposobnosti koje ste imali na umu?

Opis:

3. Opišite šta bi učenik najmanje trebao biti sposoban činiti, a potom razmislite o naprednijim nivoima postignuća.

Nakon što su moji učenici učestvovali u nastavi obrazovanja za demokratiju i ljudska prava na temu ... koja se sastojala od x lekcija ...

... najmanje što bih očekivao od svakog učenika je da je sposoban...

„Minimalni standard”
(prihvatljivo)

... šta bih htio da moji učenici budu sposobni činiti je...

„Redovni standard”
(zadovoljavajuće)

... zapravo se nadam da će moji učenici biti sposobni ...

„Stručni standard”
(dobro)

51. Vidi Prvi dio, Poglavlje 3: Sposobnosti u obrazovanju za demokratiju i ljudska prava. Ovo učilo je utemeljeno na Ziener G (2008.), *Bildungsstandards in der Praxis. Kompetenzorientiert unterrichten* (2nd edn) (Odgojno-obrazovni standardi u praksi. Predavanje utemeljeno na sposobnostima (2. izdanje), Seelze-Velber, str. 56.

4. Prvi koraci u planiranju nastave obrazovanja za demokratiju i ljudska prava		
Ciljevi	Input nastavnika	Aktivnosti učenika, zadaci